

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
28.11.2019

Sak:

Fond for strategisk utvikling - fordeling av midler 2020

Innstilling til vedtak:

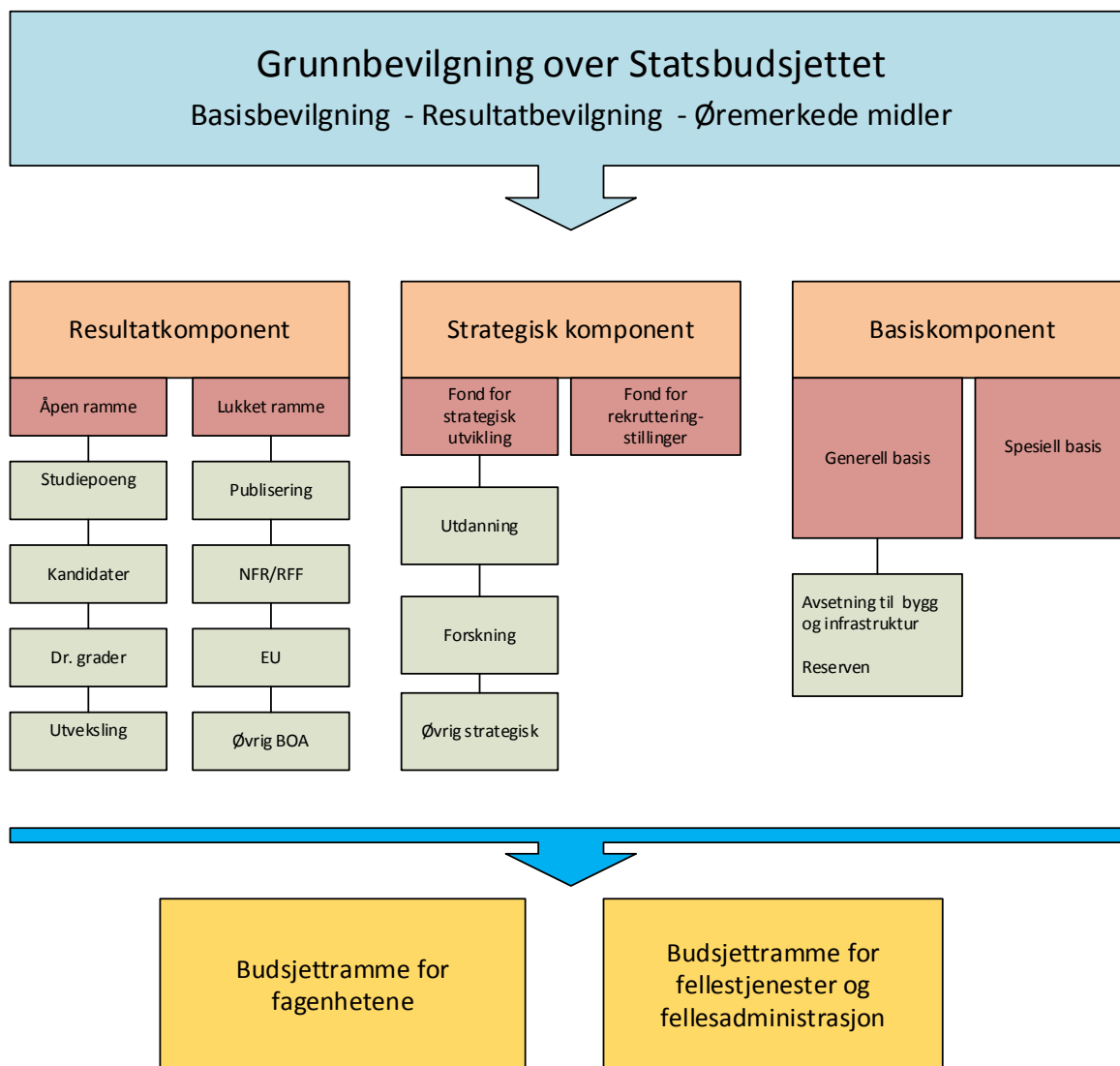
1. *Midler fra Fond for strategisk utvikling fordeles slik det fremgår av saksfremlegget.*
2. *Dersom det gjennom den videre dialogen med fakultetene skulle vise seg å være rom for å finansiere flere nye prosjekter over Fond for strategisk utvikling, får universitetsdirektøren fullmakt til å gi tilsagn om finansiering til nye prosjekter i tråd med rangeringen i tabell 8.*
3. *Rektor gis fullmakt til å fordele midler satt av til formidling og øvrige strategiske tiltak.*

Bakgrunn:

Overordnede rammer for UiTs fond for strategisk utvikling

Grunnbevilgningen over statsbudsjettet til universiteter og høyskoler omfatter basismidler og resultatbaserte midler. Basisbevilgningen utgjør i snitt ca. 70 % av rammebevilgningen til institusjonene i sektoren, mens den resultatbaserte bevilgningen utgjør de resterende 30 %. Bevilgningen gir institusjonene et strategisk handlingsrom ved at de kan prioritere aktiviteter og områder som det vil satses på for å nå sektor- og virksomhetsmålene. Styret ved den enkelte institusjonen må vurdere hvordan det vil forholde seg til de nasjonale resultatbaserte insentivene i den interne viderefordelingen. Videre må styret vurdere om institusjonen skal ha supplerende økonomiske insentiver for å støtte opp under egen strategi og egne prioriteringer.

Den vedtatte budsjettfordelingsmodellen til UiT er et viktig virkemiddel for universitetsstyret til å nå de mål som styret har satt for institusjonen. Modellen består av tre hovedkomponenter: resultatkomponenten, den strategiske komponenten og basiskomponenten (Figur 1). Fond for strategisk utvikling utgjør sammen med Fond for rekrutteringsstillinger, den strategiske komponenten. Universitetsstyret har tidligere besluttet at Fond for strategisk utvikling skal utgjøre 4,7 % av den totalt tildelte rammen fra Kunnskapsdepartementet. Midlene fra fondet skal fordeles til tiltak innenfor forskning, utdanning, formidling og vitenskapelig utstyr.

Figur 1. Skjematisk fremstilling av UiTs budsjettfordelingsmodell.

Den totale ramme til de strategiske midlene i 2020 er på grunnlag av forslag til Statsbudsjettet, beregnet til å være 161,3 millioner kr. Følgende fordelingsnøkkel er vedtatt:

Tabell 1. Vedtatt fordeling av midlene fra fond for strategisk utvikling*

Område	Andel	Ramme 2020 (1000 kr)
Forskning	48 %	77 430
Utdanning	20 %	32 263
Vitenskapelig utstyr	20 %	32 263
Formidling og øvrige strategiske tiltak	12 %	19 358
		<u>161 314</u>

*Det opprinnelige vedtaket er at 1/5 av det strategiske fondet skal benyttes til vitenskapelig utstyr, og at den resterende delen av fondet skal fordeles mellom forskning, utdanning og formidling etter nøkkelen 60:25:15. Styret har imidlertid justert prosentsatsene i samband med de årlige tildelingene, Ovenfor er dette satt opp på en mer oversiktlig møte måte.

I henhold til retningslinjene til fond for strategisk utvikling (<https://intranett.uit.no/Content/624788/Retningslinje%20for%20strategisk%20fond.pdf>), skal de strategiske midlene benyttes til:

- a. å bygge opp fagmiljø av høy kvalitet som kan lykkes på eksterne konkurransearenaer og i program for kunstnerisk utviklingsarbeid.
- b. å videreutvikle eksellente fagmiljø innenfor alle deler av kjernevirksomheten (forskning, utdanning, utviklingsarbeid, kunstnerisk utviklingsarbeid, formidling og innovasjon)
- c. å stimulere til økt tverrfaglig samarbeid, bl.a. innenfor universitetets tematiske satsingsområder
- d. å finansiere strategisk viktig utstyr og teknisk utrustning i tilknytning til faglige satsinger
- e. å fremme innovasjon og nyskapning basert på forskningsresultat og utvikling

Midler til vitenskapelig utstyr

Innkjøp og drift av vitenskapelig utstyr dekkes normalt over fakultetenes budsjetttrammer. Det er besluttet at kostbart vitenskapelig utstyr skal kunne søkes om og dekkes over det strategiske fondet. Som vist i tabell 1, settes 20 % av midlene i fondet av til dette formålet. Midlene til vitenskapelig utstyr gis som en engangstildeling etter søknad fremmet i ordinær budsjettprosess, og minimumsrammen for omsøkt investeringsobjekt er 1,5 millioner kroner. Søknaden må kunne sannsynliggjøre at infrastrukturen vil styrke fagmiljøets evne til å vinne frem i konkurranser om ekstern finansiering, og at infrastrukturen har et potensiale for anvendelse utover egne prosjekter. Som hovedregel skal det beregnes en finansieringsandel fra egen enhet på 50 % av investeringsens totalkostnad. Dette kan fravikes i spesielle tilfeller. Driftsutgifter må fakultetene dekke over egne budsjetttrammer.

Midler til forskning, utdanning, formidling og øvrige strategiske tiltak

Tildelinger fra fondet til forskning, utdanning, formidling og øvrige strategiske tiltak skal også gis etter søknad fremmet av fakultetene i ordinær budsjettprosess og/eller være forslag fra rektoratet. Forut for styrebehandlingen skal forslag til satsinger innenfor forskning og utdanning drøftes i et rådgivende organ/utvalg. Følgende generelle kriterier benyttes da ved vurdering av søknadene:

- Alle søknader må knyttes til tematiske eller gjennomgående faglige strategier i UiTs strategidokument.
- Prosjekter som er i en tidlig planleggingsfase og som har et strategisk viktig utviklingspotensial skal vies spesiell oppmerksomhet
- Ved prioritering skal det vektlegges om fagmiljøet og/eller prosjektet det søkes finansiering til kan vise til gode fagfellebaserte evalueringer og/eller tildeling av midler fra eksterne finansieringskilder.
- Det skal også telle positivt om fagmiljøet kan vise til gode resultater målt ut fra sentrale sektormål.
- Alle tiltak skal ha en tidsavgrenset varighet på inntil 4 år.
- Tiltak søkt fra enhetene skal normalt ha en egenfinansiering som utgjør minimum 50 % av totalbudsjettet.

Vedtatte forpliktelser knyttet til strategisk fond

Prosjektene som finansieres over strategisk fond har ofte flerårig virkning, og kan ha en budsjettprofil som gjør at utgiftene øker underveis i prosjektperioden. Dette gjør at forpliktelsene i de eksisterende prosjektene kan være betydelige. For vitenskapelig utstyr er det ingen forpliktelser fra tidligere år siden disse midlene som oftest benyttes til innkjøp av utstyr ett år. Tabell 2 og 3 viser forpliktelsene i fondet når det gjelder henholdsvis utdanning og forskning. Dette er tildelinger som styret allerede har fastsatt gjennom tidligere vedtak og følgelig ikke skal realitetsbehandles i denne saken.

Tabell 2. Forpliktelser i strategisk fond knyttet til utdanning (tusen kroner).

Enhet	Tiltak	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
BFE-fak	Fokus på innovasjon og entreprenørskap	3 900		
BFE-fak	10 nye studieplasser Akvamedisin	1 027	3 137*	4 251*
Helsefak	Studieplasser bachelor paramedisin	3 600	3 255*	1 440*
HSL-fak	ProTed	1 100	1 100	
HSL-fak	Lektorutdanningen	6 150		
HSL-fak	GENI master	1 400	1 400*	1 400*
NT-fak	Etablering av mastergradsprogram i luftfart	3 577	3 760	
UiT	Program for undervisningskvalitet	4 800		
UiT	Digital eksamen	875		
UiT	Fyrtårnmidler	1 500	1 500	1 500
UiT	Merittering av undervisning og mentoring	3580	3580	
UiT	Utdanningssamarbeid med arbeidslivet	3 800	3 800	3 800
UiT	Arkhangelskavtalen	985	985	
UiT	Internasjonal markedsføring og rekruttering	750		
SUM		37 044	22 517	12 391

*Finansiering fra strategisk fond vil vurderes løpende.

Tabell 3. Forpliktelser i strategisk fond knyttet til forskning (tusen kroner).

Enhet	Tiltak	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
BFE-fak	Opptreppet satsing KOAT	2 600		
BFE-fak	Cells in the cold (CECO)	50	1 100	
BFE-fak	RAS-teknologi	900	900	
BFE-fak	Miljø-DNA	4 200		
BFE-fak	2-årige «innovasjonsstillinger»	2 100	2 100	2 100
BFE-fak	Arven etter Nansen	1 000	1 000	1 000
IVT-fak	Senter for bygge- og anleggsvirksomhet i nordområdene	2 100		
Jurfak	KGJ-senter havrett	1 000	1 000	1 000
Helsefak++	Befolkningsundersøkelser i Nord	8 302	4 057	
Helsefak	Senter for nye antimikrobielle strategier (CANS)	2 964	5 562	5 481
Helsefak	Care (Center for Avalanche Research and Education)	550	550	
NT-fak	CAGE - SFF	1 845	1 845	1 845
NT-fak	ERC premiering	1 767	1 767	
NT-fak	Bioinformatikk ELIXIR	1 335	1 335	
NT-fak	Fornybar energi og håndtering av klimagasser	3 782	1 262	

UB	Open Access fond	3 000	4 500	7 500
UMAK	ERC-premiering	1 200	1 200	1 200
UiT	Tematiske satsinger	3 750	7 500	11 250
UiT	Aurora Centres	7 500	15 000	22 500
UiT	Aurora Outstanding	1 500	1 500	1 500
UiT	Innovasjonsfond	1 500	1 500	1 500
UiT	Programmer som mobiliserer til ekstern finansiering	2 000	2 000	2 000
UiT	Førstelektorprogram	1 035	1 035	
UiT	Små driftsmidler	3 876		
UiT	Akademisk dugnad	340		
UiT	Sigma2 - nasjonal infrastruktur (tungregneprogrammet)	7 759	7 759	
		<u>67 955</u>	<u>64 472</u>	<u>58 876</u>

Totalt er det 36,957 millioner kroner som er til fordeling for 2020 til nye prosjekter (tabell 4). Størstedelen av disse midlene er innen vitenskapelig utstyr.

Tabell 4. Midler som er tilgjengelig for fordeling innen de ulike områdene (tusen kroner).

	2020	2021*	2022*
Utdanning	-4 781	5 846	19 872
Vitenskapelig utstyr	32 263	32 263	32 263
Forskning	9 475	12 958	18 554
	<u>36 957</u>	<u>51 067</u>	<u>70 689</u>

* Ikke justert for lønns- og prisstigning.

Tilrådsninger fra de strategiske utvalgene

Innspill til nye strategiske satsinger ble tidligere i år spilt inn fra fakultetene (vedlegg 1). Strategisk utdanningsutvalg¹ og forskningsstrategisk utvalg² har behandlet og gitt råd om prioritering av innspillene fra fakultetene.

Utdanningsprosjekter

I 2020 utgjør rammen for midler fra det strategiske fondet som skal benyttes til utdanning 32,263 millioner kr. Basert på tidligere vedtak, er det forpliktelser på eksisterende prosjekter innen utdanning på 37,044 millioner kr for budsjettåret 2020. Ett av de eksisterende prosjektene vil etter direktørens vurdering, ikke trenge bevilgning i 2020 (*Utdanningssamarbeid med arbeidslivet*), og dette vil redusere forpliktelsene med 3,8 millioner kr. Totalt gjør dette at UiT har et merforbruk på tiltak rettet mot utdanningsvirksomhet på -0,981 millioner kr for budsjettåret 2020, noe som medfører at det ikke er ledige midler til nye tiltak innen dette området.

Det ble søkt om finansiering av seks nye utdanningsprosjekter for budsjettåret 2020. Nedenfor følger en kort beskrivelse av nye prosjektsøknader innen utdanning med eventuell oppstart i 2020:

21st century skills. Prosjektet skal utvikle metoder for program- og emnedesign med fokus på styrking av *21st century skills*, og vil ha fokus på muntlig kommunikasjon (presentasjon) som

¹ Dette er et internt rådgivende utvalg som ledes av prorektor utdanning og der de øvrige medlemmene i utvalget er prodekanene for utdanning og to studentrepresentanter (Studentparlamentet).

² Dette er et internt rådgivende utvalg som ledes av prorektor forskning og der de øvrige medlemmene i utvalget er prodekanene for utdanning og to studentrepresentanter (Studentparlamentet og TODOS).

læringsarena. Det vil også kartlegge eksisterende og utvikle nye læringsaktiviteter og evalueringsformer for dette. Prosjektet vil bli gjennomført knyttet til ett konkret bachelorprogram, og vil koble sammen arbeid med utvikling av ferdigheter og utdanningskvalitet med utarbeidelse av pedagogiske mapper, meritteringsprosjekter, studielederroller og undervisningsgrupper.

Brobygging på russisk – Fra forskningsfront til klasserom. UiT har verdensledende miljøer i lingvistik. Hvordan kan språkforskningen komme studentene til gode? Er det mulig å bygge bro fra forskningsfront til klasserom? CLEAR-gruppen (*Cognitive Linguistics: Empirical Approaches to Russian*) ved Institutt for språk og litteratur (HSL-fak) tar denne utfordringen på alvor, og har som mål i løpet av fem-seks år å gjøre UiT til et internasjonalt senter for forskningsbasert språkundervisning med særlig fokus på russisk. For å stille sterkere i fremtidige søknadsrunder om SFU og andre eksternt finansierte prosjekter er det behov for å styrke kompetansen innenfor *Intelligent Computer Assisted Language Learning*. Det søkes derfor midler til en professor II med spisskompetanse på feltet.

Fleksibel barnehagelærerutdanning. UiT og Institutt for lærerutdanning og pedagogikk (ILP) blir veldig ofte kontaktet av kommuner og regionkontakter om at det er stort behov for flere barnehagelærere, særlig etter at ny bemanningsnorm i barnehagene ble innført i 2018. ILP har nedsatt en arbeidsgruppe for å utrede mulighetene for å tilby en fleksibel barnehagelærerutdanning for å kunne møte det store behovet i nord. Arbeidsgruppen ser i første omgang på en fleksibel barnehagelærerutdanning i Troms/Nordland som en pilot. Det planlegges 4 studiesteder for samlingsbasert barnehagelærerutdanning: Finnsnes, Harstad, Narvik og Tromsø med til sammen 80 studenter. Det påregnes merkostnader knyttet til 30 ekstra studenter.

Behovsrettet EVU program: pilot - offentlige anskaffelser. Prosjektet skal utvikle en analyse- og testplattform for EVU markedet, der sykehusinnkjøp/offentlige anskaffelser er pilot (samarbeid mellom Jur-fak, HSL-fak og BFE-fak), og der prosjektet på sikt vil utvide piloten til å også inkludere andre offentlige instanser og næringsliv. Når prosjektet er ferdig skal man ha bygget kompetanse på å tilby skreddersydde utdanningspakker til definerte studentgrupper i EVU markedet.

Universitets-NAV. UiT har inngått et formelt samarbeid med NAV om gjensidig utvikling av prosjekter innen FoU- og utdanningsaktiviteter som er av felles interesse for alle enheter ved UiT. Institutt for barnevern og sosialt arbeid søker om støtte til å videreutvikle prosjektet Universitets-NAV ved å oppfylle de punktene i den strategiske samarbeidsavtalen med NAV som omhandler kompetanse og utdanning, som innebærer bl.a. samarbeid om praksisstudier, etter- og videreutdanning, studentmobilitet og hospitering. Prosjektet har som målsetting å lage en struktur for fremtidig samarbeid både innad på UiT og mellom UiT og NAV, samt å utvikle nye medforskningsprosjekter som involverer UiT som breddeuniversitet. Målet på sikt er at Universitets-NAV skal bli et permanent senter for forskning, kompetanse og utdanning.

Utvikling av utdanningskvalitet og læringsmiljø. Prosjektet har to hovedspor. Det ene er å gjøre eksisterende arealer/lokaler bedre egnet til fleksible undervisningsformer, til dialog og til studentaktive læringsformer. Fornyelsen av fysiske strukturer omfatter både ordinære undervisningsrom og arealer studentene bruker til egeninitiert læring. Det andre hovedsporet er et flerårig program for opplæring av faglig tilsatte og utvikling av fagtilbudet i disiplinprogrammene ved Institutt for samfunnsvitenskap. Det skal dras veksler på erfaringer fra erfaringsbaserte masterutdanninger, og i satsingen skal det trekkes veksler på tilsvarende fagmiljø ved Umeå universitet som har erfaring med studentaktive læringsformer.

Strategisk utdanningsutvalg vurderte de innkomne søknadene innen utdanning i møtet den 25. september, og innstilte tre prosjekter: *Fleksibel barnehagelærerutdanning*, *21st century skills* og *Brobygging på russisk* (tabell 5). Totalt har de innstilte prosjektene en kostnadsramme i 2020 på 3,307 millioner kroner.

Tabell 5. Tilrådning utdanning (prioritert, men ikke rangert liste; tusen kroner).

Enhet	Tiltak	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
BFE-fak	21st century skills	1 100	1 150	1 250
HSL-fak	Brobygging på russisk – Fra forskningsfront til klasserom	132	132	25
HSL-fak	Fleksibel barnehagelærerutdanning	2 075	2 025	2 025
BFE-fak	Behovsrettet EVU program: pilot - offentlige anskaffelser	-	-	-
HSL-fak	Universitets-NAV	-	-	-
HSL-fak	Utvikling av utdanningskvalitet og læringsmiljø	-	-	-
Sum		3 307	3 307	3 300

Vitenskapelig utstyr

Årlig skal 1/5 av det strategiske fondet benyttes til vitenskapelig utstyr. For 2020 utgjør dette 32,263 millioner kr. Det ble søkt om finansiering av ni nye forskningsinfrastrukturer for budsjettåret 2020. Disse hadde en samlet ramme for 2014 på 5,437 millioner kr. Nedenfor følger en kort beskrivelse av nye prosjektsøknader med eventuell oppstart i 2020:

Tromsø University Proteomics Platform (TUPP). Helsefak søker om midler til å etablere en faglig oppdatert og svært etterspurt infrastruktur innen metabolomikk og lipidomikk. Metabolomikk og lipidomikk er omics analyser som per i dag ikke er tilgjengelig ved UiT, men som vil bli et svært verdifullt analytisk verktøy i kombinasjon med proteomikk og genomikk. Det vil muliggjøre at UiT konkurrerer om eksterne midler vi ikke kunne konkurrere om tidligere.

Kapasitetsløft innen intelligent produksjon og logistikk. IVT-fak søker om oppdaterte laboratorier for forskning og utdanning, og for anvendelse i FoU-prosjekter med næringslivet innenfor produksjonsteknologi og logistikk. Kvaliteten og relevansen i forskningen og utdanningen som omhandler produksjonsteknologi og logistikk avhenger av oppdatert infrastruktur for forskning. Dette krever både nye investeringer og ressurser til jevnlig oppdateringer. Det er i tillegg viktig at vi gjennom våre laboratorier kan vise næringslivet hvilke muligheter som finnes og hva det vil kreve å implementere nye løsninger. Laboratoriene vil være et sentralt element i innovasjonsprosessene i prosjektet ArcLog.

Massespektrometri. Massespektrometri er en av de mest sentrale analyseformene i kjemi. Metoden benyttes til analyse av alle typer molekyler, og den benyttes av en stor del av instituttets forskere og studenter. Instituttets massespektroskopi-instrumentet er 11 år gammelt, og nærmer seg slutten på sin levetid. Vedlikeholdsutgifter øker, og teknologisk utvikling gjør at instrumentet ikke lenger er state-of-the-art. Dagens instrument må erstattes i løpet av 2-3 år.

Strategisk satsing på optikk og nanoteknologi. Søtermiljøet ved NT-fak sikter mot en søknad om en SFF der de vil utvikle sensitive og kompakte gass-sensorer for klimagasser, nanoskopi og foto-

akustisk mikroskopi for medisinsk forskning og diagnostikk, samt fundamental forskning innen optikk og nanoteknologi. De søker om midler til å finansiere et renrom for nanoteknologi, utstyr for å lage optiske komponenter og systemer, avansert utstyr for nanoskopi og foto-akustisk mikroskopi, samt tre tidsavgrensa stillinger.

MR-maskin. MR til forskningsformål har vært sterkt etterspurt ved flere institutter ved Helsefak over flere år. Human MR er ikke bare viktig for human nevrovitenskapelig forskning, men også høyrelevant innen kardiologisk forskning, indremedisin/gastro, onkologisk og ortopedisk forskning. Framtidige søknader om eksterne midler (EU, NFR, Helse-Nord) er pr i dag satt på vent ved flere forskningsgrupper på grunn av usikkerhet vedrørende tilgang på MR.

Oppussing/reinvestering eldre laboratorier. Det er et stort behov for oppussing av laboratoriene i MH1. Mye av det som er standard laboratorieutstyr er nå nedslitt, tilfredsstillende ikke dagens HMS-krav og er ikke driftsstabilt eller effektivt. Helsefak ønsker å starte en oppgradering av disse laboratoriene.

Økt anvendelse av kunstig intelligens (AI) - anskaffelse av datautstyr. IVT-fak har de siste årene satset på kunstig intelligens. Anvendelsesområdene omfatter blant annet helse-sektoren, kraftindustrien og oljeindustrien. Dataene blir imidlertid mer og mer sammensatt og datamengdene øker. Dette fører til økt behov for regnekraft, og det søkes om finansiering av en server og fire arbeidsstasjoner som vil avhjelpe situasjonen.

Midler til patentbeskyttelse. Annette Bayer og Morten B. Strøm (Institutt for farmasi, IFa) er PIs på et patent på antibiotiske stoffer som snart nærmer seg den kritiske 30 måneders grensen der man må vurdere fortsatt patentbeskyttelse i et utvalgt antall land, eller frafalle patentet.

Forskningsstrategisk utvalg vurderte de innkomne søknadene om vitenskapelig utstyr i møte den 20. september, og innstilte prosjekter på til sammen 25,95 millioner kr til vitenskapelig utstyr (tabell 6). Dette medfører at det er et restbeløp til fordeling fra potten til vitenskapelig utstyr på 6,313 millioner kroner.

Tabell 6. Tilrådning vitenskapelig utstyr (prioritert, men ikke rangert liste; tusen kroner)

Enhet	Tiltak	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
Helsefak	TUPP	6 400		
BFE-fak	Cells in the cold (CECO) ³	8 000	2 500	
IVT-fak	Kapasitetsløft innen intelligent produksjon og logistikk	1 050		
NT-fak	Massespektrometri (MS)	3 500		
NT-fak	Strategisk satsing på optikk og nanoteknologi	7 000		
Helsefak	MR-maskin	-		
Helsefak	Oppussing/reinvestering eldre lab'er	-		
IVT-fak	Økt anvendelse av kunstig intelligens (AI) - anskaffelse av datautstyr	-		

³ Kostnader knyttet til infrastruktur i det etablerte tiltaket Cells in the cold (CECO) er blitt flyttet til posten for vitenskapelig utstyr. Målet med CECO er å øke forståelsen av ekstremt komplekse arktiske, mikrobielle økosystemer; hvordan de er bygd opp og hvilke regler i naturen som bestemmer hvordan de endrer seg over tid i pakt med klimaendringene. Satsingen bygger videre på tildelinger fra Tromsø forskningsstiftelse og til CAGE SFF.

NT-fak	Midler til patentbeskyttelse	-		
Sum		25 950	6 000	-

Forskningsprosjekter

I 2020 utgjør rammen for midler fra det strategiske fondet som skal benyttes til forskning 77,43 millioner kr. Av disse midlene er 69,853 millioner kr bundet opp i eksisterende prosjekter, noe som gjør at kun 9,177 millioner kr er frie til fordeling i nye prosjekter for 2020. Nedenfor følger en kort beskrivelse av nye prosjektsøknader med eventuell oppstart i 2020:

TREC (K. G. Jebsen Senter for tromboseforskning). TREC er et forskningssenter innen translasjonsmedisin som fokuserer på klinisk og epidemiologisk forskning for å redusere individuell lidelse og belastningen av venøs trombose i samfunnet. Senteret bygger på den store og pågående Tromsø-studien, og benytter seg av populasjonsstudier og tilknyttede biobanker. Senteret er eksternt finansiert og er vunnet i skarp nasjonal konkurranse. Midlene det søkes om skal støtte opp om arbeidet ved senteret og bidra til både å styrke fokuset på forskningsaktiviteten og styrke det internasjonale samarbeidet.

ArcLog. Prosjektet er en levende formidlings- og innovasjonsarena der forskning, utdanning og næringsliv møtes og samhandler med tanke på bærekraftig utvikling og økt konkurransekraft i næringslivet i nord. Ideen er å etablere et kompetansesenter som kobler akademien, forskningsmiljøer, næringsliv og offentlig virksomhet tettere sammen for å legge til rette for formidling, kunnskapsdeling og utvikling på tvers av ulike aktører, primært på Nordkalotten.

Nytt museum med nye utstillinger. UMAK søker om strategiske midler til utstillingsproduksjon ved Norges arktiske universitetsmuseum (UM) for å åpne for nytt museumsbygg i 2025. Utstillingsproduksjon er en veldig god tid og kostbar prosess, og vi må begynne tidlig for å kunne finne det nye museet med utstillinger. Om UM skal bli sentral i UiTs forskningskommunikasjon, er det viktig å starte og utviklingsprosjekt der vi fokuserer på utstillingsproduksjon. Universitetsmuseet skal utvikle nye konsepter for utstillingene i nytt bygg, opprette flere prosjektgrupper for planlegging og jobbe for å ta i bruk ny teknologi.

Hav- og kystforvaltning - Autonome plattformer. Innen marin forskning er UiT per i dag ledende og aktivt deltakende i viktige initiativer, men vi mangler i stor grad en egen grunnleggende infrastruktur som kan sette oss i stand til å bringe oss opp på et nasjonalt og internasjonalt ledende nivå. Spesielt er dette knyttet opp mot autonome plattformer for en bærekraftig og fremtidsrettet bruk innen forskning og miljøovervåking. Vi ønsker å styrke oss på dette området ved å investere i en park av autonome plattformer, samt å engasjere to forskningsteknikere og to II-er stillinger med kompetanse på bruk og vedlikehold av slike plattformer. Dette vil være med å styrke vår posisjon som Norges arktiske universitet, og som kan danne grunnlaget for en ny SFF i samarbeid med NTNU.

3R: Maksimering av datainnsamling fra arktiske dyrestudier –en etisk fremgangsmetode. UiT har en enestående posisjon for forskning på arktiske dyr og miljø. Adgangen til bruk av arktiske dyr i ulike studier er unik, og tiltrekker seg både internasjonale samarbeidspartnere og økonomiske midler nasjonalt og internasjonalt. Arktiske dyr har mange bemerkelsesverdige fysiologiske tilpasninger for overlevelse, og disse tilpasningene gjør dem til utmerkede modeller for å studere sårbarhet overfor klimaendringer. De har imidlertid som regel også spesifikke krav til omgivelsene som kan være vanskelige å gjenskape i fangenskap. UiT har gjennom årene utviklet en unik ekspertise på arktiske dyr og hold av enkelte arter, men man kan enda utvikle og forbedre kunnskapen slik at man kan få mer og bedre forskning på disse dyrene. Det søkes her det om

strategisk støtte til slik utvikling, basert på de tre R-ene for dyreforskning (*reduction, refinement, replacment*).

Startfinansiering til Senter for flerspråklighet. HSL-fakultetet søker om startfinansiering til opprettelse av Senter for flerspråklighet – *Center for Multilingualism: Acquisition, Variation & Attrition* (AcqVA). Slik finansiering vil støtte et svært aktivt og produktivt forskningsmiljø ved ISK (LAVA-gruppen) som har potensiale til å bli et av verdens ledende miljøer på dette feltet. En slik bevilgning vil være i tråd med både UiTs og HSL-fakultetets strategi i og med at den vil 1) støtte og videreutvikle et fremragende forskningsmiljø, 2) styrke internasjonalisering, og 3) bidra til å øke gjennomslag på ekstern finansiering. Målet er at ACqVa skal bli et verdensledende miljø innen flerspråklighet og gjøre språkvitenskap til en relevant disiplin for andre fag, og det planlegges i samarbeid med forskere fra NTNU å søke status som Senter for fremragende forskning (SFF) ved NFRs neste utlysning.

Kapasitetsbygging EISCAT_3D. EISCAT_3D (E3D) radaren er designet for forskning på samspillet mellom sola og jorda. Å danne en helhetlig forståelse av prosessene i ionosfæren er viktig for klimaforståelse, kommunikasjon, romfart, satellitter og mye mer. UiT ivaretar Norges rolle som tilrettelegger for utbyggingen av hovedanlegget til E3D i Skibotn. For å styrke UiTs forskningskapasitet, sikre UiT en ledende forskningsstrategisk rolle, samt bidra til at dataproduktene fra den nye radaren er kvalitetssikret og nyttig for forskermiljøet, foreslås en strategisk satsing hvor forskningsgruppa i romfysikk styrkes med én innstegsstilling, to stipendiater og en postdoktor, samt en forskerstilling med fokus på programmering og driftsmidler til gjesteforskerprogram og eksperimentell virksomhet ved andre ionosfære radarer.

Forsterket satsing på jordobservasjon/CIRFA. CIRFA er et senter for forskningsdrevet innovasjon innen fjernmåling som ble etablert i 2015. NT-fak søker om en «forsterket satsing» på CIRFA slik at kompetansen kan bidra til utvikling av den blå økonomien (havbruk, fiskeri og kystsonen – den nye oljen i Norge). Det behov for avansert, integrert havovervåknings-teknologi hvor styrking av CIRFA med oseanografisk modellering kan være et avgjørende bidrag. Ei forsterka satsing til CIRFA vil ha som mål å styrke kompetansen innen strategisk viktige områder, styrke koblingen til næringslivet og sikre at UiT har et robust fagmiljø som gir et godt grunnlag for etterlivet til senteret.

Nature Based Arctic Tourism: Research for Sustainability and Local Development. Prosjektet er tverrfaglig, og er et samarbeid mellom HSL-fak, BFE-fak og Helsefak. Det fremmes i årets utlysning om tverrfakultært tematisk prosjekt. Det er en viktig tematisk satsing basert på den nye strategien til UiT. Prosjektet har særlig relevans for temaet bærekraftig bruk av ressurser, herunder utvikling av naturbasert reiseliv, men også samfunnsutvikling og demokratisering.

Hav- og kystforvaltning - biologisk oseanografi. En viktig forutsetning for å kunne sikre en bærekraftig bruk og forvaltning av våre marine ressurser i et fremtidig isfritt og varmere Arktis, er å kunne forstå hvordan det fysiske miljøet påvirker sentrale biologiske prosesser. Vi ønsker å løfte forståelsen av slike sammenhenger opp og inn i våre studieprogrammer, samt å utnytte UiT sin faglig ledende posisjon innen marine fag til å bygge et sterkt forskningsmiljø rettet mot biologisk oseanografi. For å gjøre dette foreslår vi å etablere to faste stillinger (førsteamanuensis og forskningstekniker) og fire II-er stillinger.

Molekylære verktøy for å utvikle mer effektive virusvaksiner og andre profylaktiske tiltak for å forbedre fiskehelse. Satsingen omhandler forbedring av virusvaksiner til laks gjennom utvikling av nye molekylære verktøy. Det er blant annet behov for en plattform for produksjon av anti-laks

spesifikke monoklonale antistoffer, styrking av CRISPR Cas9 plattform for laks, samt etablering av et Scientific Advisory Board for porteføljen av eksisterende og kommende prosjekter. Satsingen svarer til Drivkraft i Nords fokus på bærekraftig bruk av ressurser og Teknologi, og vil også bidra til å realisere strategier om høyere ekstern finansiering.

Kartlegging og bruk av nye marine bio-ressurser. Nærheten til Arktis, ressursene her samt en variert forskningsflåte gir UiT åpenbare konkurransefortrinn. For å kunne virkeliggjøre Drivkraft i Nords ambisjoner om å være ledende innenfor temaer som bærekraftig bruk av ressurser og helse, fremmes det en satsing med fokus på utnyttelse av de marine ressursene til å møte bærekraftsmålene knyttet til å skaffe nok mat (SDG 2) og redusere utslipp av karbondioksid (SDG 13). Det etterspørres midler til kunnskapsbygging og tyngre utstyr innen bioinformatikk, helseeffekter og trygg mat.

Sikring og videreføring av verdifulle langtids-serier fra nordlige innsjøsystemer. I UiTs strategi «Drivkraft i nord» er ett av satsingsområdene å utvikle kunnskap om årsaker til- og effekter av klima og miljøendringer. Disse pågående endringene medfører et økende behov for økologiske langtidsstudier og gode tidsseriedata som kan gi kunnskap om dynamikk og endringer i populasjoner og økosystem over tid. Det søkes om midler til å blant annet etablere en digital database med økosystembaserte langtidsdata for innlandsfisk fra årlige/toårige studier over perioder på 30 til 40 år i fire innsjøsystemer og å utvikle og publisere empiribaserte modeller for klima- og miljørelaterte endringer i nordlige innsjøsystemer.

Forskningsinfrastruktur idrett, fysisk aktivitet og folkehelse. Idrettshøgskolen har etablert forskningslaboratorier både i Alta og i Tromsø. Disse er ikke fullfinansiert, og det søkes om midler til flere instrumenter som skal være en del av forskningslaboratoriet og til en delstilling innen statistikk.

Finansiering av Toppforsk-prosjekt. Odd Erik Garcia driver forskningsaktivitet på fusjonsenergi av høy kvalitet og har lyktes med å innhente eksternt finansierte forskerprosjektmidler (blant annet fra NFR FRIPRO og Fulbright- programmet). Den vitenskapelige produksjonen er ledende på instituttet og omfatter et stort internasjonalt nettverk. Forskningsaktiviteten er et komplement til ARC-senteret og støtter blant annet opp om forskningen i romfysikk og klimadynamikk. I 2017 ble det sendt en søknad til Forskningsrådets TOPPFORSK-program som oppnådde total karakteren 6, og det søkes med dette om finansiering av midlertidige stillinger og moderate driftsmidler for å gjennomføre prosjektet.

«kurator/arkivar». Det er samlet inn store mengder med data og prøvemateriale fra UiTs FF Helmer Hansen, og, basert på dette, har NT-fak klart å bygge opp verdensledende forskningsmiljø innen polar, marin geovitenskap. Dataene og prøvematerialet har imidlertid ikke blitt lagret/arkivert på en fullt tilfredsstillende måte. Instituttet spiller derfor inn et helt nødvendig behov for midler til en stilling i 4 år som kurator/arkivar, samt tilhørende midler for drift og vedlikehold av databaser, for å kunne opprette og vedlikeholde gode rutiner for tidsmessig og forsvarlig lagring av data.

UiT Autonomous Ship Program (ASP). Autonom navigasjon vil spille en viktig rolle i fremtidige sjøtransportsystemer. Det er imidlertid en rekke utfordringer knyttet til infrastruktur og teknologi i forhold til autonom navigasjon, og dette prosjektet vil undersøke de nødvendige grunnleggende teknologiene for å støtte fremtidig drift av autonome sjøtransportsystemer.

Det var søkt om nye forskningsprosjekter for budsjettåret 2020 på 42,352 millioner kr. Forskningsstrategisk utvalg vurderte de innkomne søknadene i møte den 20. september, og innstilte ni prosjekter med budsjett på til sammen 22,412 millioner kr i 2020. Disse prosjektene ble rangert fra 1 til 9 (tabell 7).

Tabell 7. Tilrådning forskningsprosjekter (rangert liste; tusen kroner).

#	Enhet	Tiltak	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
1	Helsefak	TREC (K.G.Jebsen)	1 000	1 000	1 000
2	IVT-fak	ArcLog	830	830	830
3	UMAK	Nytt museum med nye utstillinger	2 206	3 912	7 168
4	BFE-fak	Hav- og kystforvaltning - Autonome plattformer	4 200	8 900	8 400
5	IVT-fak	Kapasitetsløft innen intelligent produksjon og logistikk	1 750	1 795	1 840
6	BFE-fak	3R: Maksimering av datainnsamling fra arktiske dyrestudier	2 900		
7	HSL-fak	Startfinansiering til Senter for flerspråklighet	1 216	1 216	1 216
8	NT-fak	Kapasitetsbygging EISCAT_3D	2 745	2 798	2 854
9	NT-fak	CIRFA - forsterket satsing	3 970	4 051	4 135
Ikke prior.	HSL-fak	Nature Bases Activities in Arctic Tourism	-		
Ikke prior.	BFE-fak	Hav- og kystforvaltning - Oseanografi	-		
Ikke prior.	BFE-fak	Molekylære verktøy for å utvikle mer effektive virusvaksiner og andre profylaktiske tiltak for å forbedre fiskehelse	-		
Ikke prior.	BFE-fak	Kartlegging og bruk av nye marine bio-ressurser	-		
Ikke prior.	BFE-fak	Sikring og videreføring av verdifulle langtids-serier fra nordlige innsjøsystemer	-		
Ikke prior.	Helsefak	Forskningsinfrastruktur idrett, fysisk aktivitet og folkehelse	-		
Ikke prior.	NT-fak	Strategisk satsing på optikk og nanoteknologi	-		
Ikke prior.	NT-fak	Finansiering av Toppforsk-prosjekt	-		
Ikke prior.	NT-fak	Kurator/arkivar 4-år	-		
Ikke prior.	NT-fak	UiT Autonomous Ship Program (ASP)	-		
Sum			<u>22 412</u>	<u>26 157</u>	<u>29 163</u>

Søknader som kommer utenom ordinær søknadsrunde til det strategiske fondet

Av og til sendes det søknader/forespørsler fra fakultetene om strategiske midler utenom den ordinære søknadsrunden. Av retningslinjene for fordeling av strategisk fond inklusiv midler til

vitenskapelig utstyr fremgår det at rektor både har anledning til å vurdere slike søknader på fullmakt og å fremme forslag videre til hovedfordelingen av fondet.

Det har etter ordinær frist blitt sendt inn to søknader om strategiske midler:

- DocEnhance. BFE-fak og UB søker om tilleggsfinansiering av EU-prosjektet DocEnhance. Prosjektet skal utvikle og tilby åpne læringsressurser for å styrke ph.d.-utdanningen i og utenfor Europa i samarbeid med et europeisk konsortium. DocEnhance-prosjektet har et stort potensiale for å synliggjøre UiT som en institusjon som er i front på ph.d.-utdanning. UiT vil motta 1,7 millioner kroner fra EU, og fakultetene søker om ytterligere tilleggsfinansiering fra UiT sentralt på to millioner kroner.
- Finnfjord lab. BFE-fak ble i dialogmøtet med ledelsen bedt om å sende inne en søknad om å styrke samarbeidet med Finnfjord AS innen produksjon og anvendelse av mikroalger. Prosjektet som det søkes om er på tre år, og har en totalramme på 17,75 millioner kroner. Det søkes om 9,5 millioner kroner fra UiT sentralt (4,4 millioner kroner for budsjettåret 2020). Fakultetet vil gå inn med 2,75 millioner kroner (28 % egenbidrag) og 4,5 millioner kroner vil hentes fra en annen finansieringskilde.

Direktørens vurdering

Universitetsdirektøren ser at det er svært mange gode og strategisk viktige prosjekter som fremmes for finansiering fra det strategiske fondet og synes dette er positivt. Dette gjør imidlertid at konkurransen er tøff, og det vil i tiden fremover årlig være få nye prosjekter som får finansiering over det strategiske fondet. For prosjekter innen forskning vil denne konkurransen særlig bli skjerpet de to neste årene, siden finansieringen av Aurora Centres og tematiske satsinger vil ta en økende del av den totale potten innen forskning.

De strategisk utvalgene har gitt tilbakemelding om at dagens retningslinjer for fondet bør vurderes endret for å sikre likebehandling av søknadene og god bruk av midlene. Tilbakemeldingene går både på innretningen av insentiver, sammenhengen mellom områdene i fondet, bruk av egenandeler, rapportering og prosess. Universitetsdirektøren vil i løpet av våren 2020 se nærmere på mulighetsrommet og vurdere om det skal gjøres endringer i retningslinjene for fondet og innretningen av noen av UiTs insentivordninger.

Etter møtene i de strategiske utvalgene har universitetsdirektøren vært i dialog med flere av fakultetene og avklart følgende endringer:

- Befolkningsundersøkelser i nord. En av arbeidspakkene i prosjektet er kuttet, og bidraget til prosjektet fra det strategiske fondet er derfor redusert med 3,225 millioner kroner totalt i prosjektperioden.
- Utdanningssamarbeid med arbeidslivet. På grunn av forsinket oppstart av prosjektet, er det ikke behov å allokere midler til prosjektet i 2020 (3,8 millioner kroner).

Disse endringene frigjør midler til fordeling fra fondet i 2020. I tillegg er det avklart følgende i forslag til nye prosjekter:

- Massespektrometri. NT-fak kan vente med innkjøp av massespektroskop til 2021.
- Arclog og Kapasitetsløft innen intelligent produksjon og logistikk. IVT-fak la ikke egenbidrag inn i de opprinnelige søknadene, og det er avklart at fakultetet går inn med egenbidrag i begge prosjektene.

Etter finansiering av de prosjektene innen området vitenskapelig utstyr som forskningsstrategisk utvalg innstilte (minus kjøp av massespektrometer som flyttes til 2021), er det et restbeløp til fordeling fra potten til vitenskapelig utstyr på 9,813 millioner kroner for budsjettåret 2020.

Universitetsdirektøren mener at restmidlene fra vitenskapelig utstyr bør benyttes for å finansiere gode prosjekter innen områdene forskning og utdanning.

Universitetsdirektøren mener at de strategiske utvalgene har gjort en stor og god jobb i å vurdere de nye prosjektsøknadene i 2020-tildelingen, og ser ingen grunn til å endre verken prioriteringene eller rangeringene som utvalgene har gjort for de innsendte søknadene. Følgende to forhold gjør imidlertid at universitetsdirektøren ønsker se områdene utdanning og forskning i sammenheng: Det er for 2020 et merforbruk innen området utdanning, og det er derfor ikke rom for å prioritere nye tiltak innen dette området uten å refordele midler fra området forskning og/eller vitenskapelig utstyr. I tillegg har universitetsdirektøren mottatt tre søknader om midler som anses som både støtteverdige og viktige.

Strategisk utdanningsutvalg har ikke rangert de tre innstilte prosjektene. To av prosjektene er basert på tidligere innsendte søknader om Senter for fremragende utdanning (SFU). Siden vi i retningslinjene for fondet ikke har knesatt prinsipper om premiering av søknader om etablering av eksternt finansierte sentre som ikke når opp i den nasjonale konkurransen (vi har kun premiering av de som lykkes), velger universitetsdirektøren å rangere søknaden *Fleksibel barnehageopplæring* høyt og de to tidligere SFU-søknadene lavere. De tre søknadene som ble sendt inn etter at de strategiske utvalgene hadde gjort sine vurderinger, rangeres lavere av universitetsdirektøren enn de topp-rangerte søknadene fra de strategiske utvalgene. Universitetsdirektøren foreslår at de nye prosjektsøknadene innen utdanning og forskning rangeres som i tabell 8. På det tidspunktet styresaken ferdigstilles, er det rom for de prosjektene i tabellen som er listet i grått (tilgjengelige midler: -0,981 millioner kroner (utdanning), +9,813 millioner kroner (vitenskapelig utstyr), +9,475 millioner kroner (forskning), dvs. totalt: 18,307 millioner kroner). Dersom det skulle vise seg gjennom dialogen med fakultetene, at det er rom for å igangsette flere nye prosjekter, foreslår universitetsdirektøren at prosjektene velges ut i henhold til den rangerte listen (tabell 8).

Tabell 8. Rangert liste over nye prosjekter som foreslås finansiert fra 2020. Budsjettene er revidert etter dialogen med fakultetene. Prosjekter i grått er de som det per i dag foreligger finansiering til. (tusen kroner)

#	Enhet	Tiltak	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
1	Helsefak	TREC (K.G.Jebsen)	1 000	1 000	1 000
2	IVT-fak	ArcLog	830	830	830
3	UMAK	Nytt museum med nye utstillinger	2 206	3 912	7 168
4	HSL-fak	Fleksibel barnehagelærerutdanning	2 075	2 025	2 025
5	BFE-fak	Hav- og kystforvaltning - Autonome plattformer	4 200	8 900	8 400
6	IVT-fak	Kapasitetsløft innen intelligent produksjon og logistikk	1 750	1 795	1 840
7	BFE-fak	Finnfjord lab	3 400	3 000	3 100
8	BFE/UB	DocEnhance	700	700	600
9	BFE-fak	21st century skills	1 100	1 150	1 250
10	HSL-fak	Brobygging på russisk – Fra forskningsfront til klasserom	132	132	25
11	BFE-fak	3R: Maksimering av datainnsamling fra arktiske dyrestudier	2 900	0	0
12	HSL-fak	Startfinansiering til Senter for	1 216	1 216	1 216

		flerspråkligheit			
13	NT-fak	Kapasitetsbygging EISCAT_3D	2 745	2 798	2 854
14	NT-fak	CIRFA - forsterket satsing	3 970	4 051	4 135
Sum			<u>26 824</u>	<u>30 109</u>	<u>33 043</u>

Det er i årets prosess ikke blitt behandlet søknader som gjør det mulig å foreslå fordeling av midler satt av til formidling. Universitetsdirektøren foreslår derfor at rektor gis fullmakt til å fordele denne delen av strategisk fond i en egen fullmaktsak.

Jørgen Fosslund
universitetsdirektør

Heidi Adolfsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksbehandler: Pål Vegar Storeheier